

Bestuursdienst

Directie RO/EZ BST/BA/ Ruimschotel/Stol

Onderwerp Toezegging: reactie Platform Cultureel Erfgoed op de
gewijzigde welstandsnota

Bezoekadres
Waagstraat 1

Postadres
Postbus 20001
9700 PB Groningen

Wij zijn met het openbaar
vervoer bereikbaar,
buslijnen
1, 2, 3, 5, 6, 11, 13, 16

Informatie over
vertrektijden krijgt u via
0900-92 92

In uw antwoord graag datum
en kenmerk vermelden.

Telefoon 050 367 76 64

Bijlage(n) 1

Ons kenmerk BD 13.3462016

Datum 2 2 JAN 2013 Uw brief van

Uw kenmerk

E-mailadres
bestuursdienst@bsd.
groningen.nl

Website
www.groningen.nl

Geachte heer, mevrouw,

In het najaar van 2012 lag het concept raadsvoorstel "Wijziging Welstandsnota betreffende aanscherpen Welstandskader beschermd stadsgezicht "Binnenstad"" ter inzage. Op 4 oktober 2012 heeft het Platform Cultureel Erfgoed Groningen (verder genoemd het Platform) hierop gereageerd.

In onze inspraakrapportage van 11 oktober 2012 is aangegeven waarom ons college geen reden zag om het voorstel te wijzigen. Hierop kwam het Platform op 7 januari 2013 met een tweede reactie. Eveneens is ingesproken tijdens de vergadering van de raadscommissie R&W van 9 januari 2013. Tijdens deze vergadering is toegezegd schriftelijk te reageren op de inspraakreactie van het Platform.

Algemene reactie op inspraak Platform.

Volledigheidshalve ontvangt u in de bijlage de inspraakreactie van het Platform. Deze tweede reactie van het Platform gaat veel verder dan de eerste. Ze is daarmee ook duidelijker, waardoor ze om een uitgebreider commentaar vraagt dan in onze inspraakrapportage is geformuleerd.

Het Platform is van mening, dat elk bouwinitiatief (klein en groot) in de Groninger Binnenstad zich altijd "moet voegen naar de ruimtelijke eigenschappen van de context" danwel "aansluit bij de maat- en schaalvoering van de context". Dit betekent een stevige ruimtelijke conservering van het huidige stadsbeeld, met name in de bestaande "maat- en schaalvoering" van het historisch bouwkundig erfgoed.

Deze doelstelling wijkt af van het vigerend ruimtelijk kwaliteitsbeleid dat wij voeren en dat onder andere in het welstandsbeleid verankerd is: kern daarbij is dat wij de stad ruimtelijk en functioneel niet "op slot" willen doen.

Het Platform wil de "maat- en schaalvoering van het beschermde stadsgezicht" beschermen. Dat is echter geen onderdeel van de advisering door Welstand. Dit is in

wet- en regelgeving vastgelegd. Het raadsvoorstel is dan ook niet bedoeld voor fundamentele beleidswijzigingen. Deze kunnen pas worden vastgesteld in het kader van het bestemmingsplan, de beleidsvisie over ruimtelijke kwaliteit en in de nieuwe welstandsnota. Dit na inspraak en politieke discussie. De Welstandscommissie constateert terecht, dat een eventuele discrepantie, die er volgens haar lijkt te zijn tussen "de beschrijving van het beschermd stadsgezicht" en de ruimte die het bestemmingsplan biedt in een nieuw bestemmingsplan moet worden opgelost.

De in het raadsvoorstel genoemde aanscherping heeft een dubbele tijdelijkheid. Binnenkort ronden we het werk aan het ontwerp bestemmingsplan Binnenstad, inclusief het nieuwe welstandskader, af. Dit wordt vervolgens vrijgegeven voor inspraak, waarschijnlijk het 2^e kwartaal van 2013. Daarnaast zal een actualisering van het welstandsbeleid in de loop van dit jaar onderwerp zijn van een publieke en politieke discussie. Mogelijk relateren we dit aan een actualisering van de nota over ruimtelijke kwaliteit.

De Welstandscommissie geeft aan in de tussentijd goed uit de voeten te kunnen met de aanscherping.

Daarnaast wil het Platform de verzwaarde eis tot bovengemiddelde architectonisch-stedenbouwkundige kwaliteit en de door de raad vast te stellen beeldkwaliteitskaders altijd koppelen aan "de maat- en schaalvoering van de context" of "de ruimtelijke eigenschappen van de context". Dit is in strijd met de essentie van de structuur van het vigerend gemeentelijke welstandsbeleid.

De door de raad vast te stellen gebiedsspecifieke welstandskaders vormen de basis van het welstandsbeleid. Waar deze kaders niet expliciet zijn vastgesteld, beoordeelt de Welstandscommissie bouwplannen op het zich voegen naar de karakteristiek van de bestaande situatie of aan de hand van de Algemene Groninger Criteria. Juist op deze twee aspecten voorziet het raadsvoorstel in een aanscherping.

Maar de essentie van het welstandsbeleid blijft de bevoegdheid van de raad om voor bijzondere gebieden en voor nieuwe of specifieke ontwikkelingen nieuwe welstandskaders vast te stellen. De wens van het Platform gaan hier tegenin en zou op voorhand de vrije beleidsruimte van de raad beperken. Nieuwe kaders voor de binnenstad (bijvoorbeeld voor het Forum) worden in een strak conserverend keurslijf geperst.

Reactie per voorstel.

De "danwel"-problematiek.

In het raadsvoorstel stellen wij dat binnen het Beschermd Stadsgezicht (gebied 8 Historische Binnenstad) een bouwplan aan redelijke eisen van welstand voldoet wanneer het:

- a. zich in schaal, maat, architectonische expressie, detaillering, materialisering en kleurgebruik voegt in en naar de bestaande ruimtelijke eigenschappen van de directe context van de aanliggende bebouwing danwel de verkavelingskwaliteiten van het bouwblok of van de straat waarin of -aan het gesitueerd is;
- of
- b. van bovengemiddelde architectonisch-stedebouwkundige kwaliteit is;
- of
- c. voldoet aan een door de gemeente vastgesteld beeldkwaliteitskader.

In de inspraakrapportage lichtten wij dit als volgt toe. Op dit moment werken wij aan nieuwe bestemmingsplannen voor de Hortusbuurt en de Binnenstad (binnen de diepen). Hieraan gekoppeld vinden de nodige maatschappelijk-bestuurlijke discussies plaats. In afwachting van de uitkomsten hiervan stellen we voor binnen de systematiek van de Welstandsnota het huidige kader stevig te verscherpen. Een bouwplan moet 1) voldoen aan de algemene ruimtelijke karakteristiek van de bestaande omgeving en 2) daar op schaal, maat, architectonische expressie, detaillering, materialisering en kleurgebruik bij aansluiten. Daarnaast moet het bouwplan passen binnen de bestaande ruimtelijke eigenschappen van de directe omgeving of de verkavelingskwaliteiten van het bouwblok of van de straat, waarin of -aan het gesitueerd is.

Met de laatste toevoeging krijgt de welstandscommissie de ruimte om een bouwplan op de historische verkavelingsstructuren te beoordelen, ook als de direct aanliggende bebouwing niet van historische waarde is. Het voorkomt, dat ontwerpen voor bouwwerken, die nadrukkelijk geïnspireerd zijn op de historische verkavelingsstructuur, worden afgewezen als zij niet aansluiten bij de direct aangrenzende, modernere bebouwing.

Ons advies: Tekst niet wijzigen. De zin achter "danwel" biedt een extra ruimtelijke kwaliteitsgarantie op basis van de historische verkavelingsstructuren.

De bovengemiddelde architectonisch-stedenbouwkundige kwaliteit.

Het Platform vindt, dat ook een ontwerp van bovengemiddelde architectonische kwaliteit "zich ... altijd moet voegen in de maat- en schaalvoering naar zijn ruimtelijke, dus ook gebouwde context". Zoals gezegd is hiervoor een nieuw gemeentelijk beleid nodig, wat niet in het raadsvoorstel thuishoort. Het platform streeft een historisch-correcte visie op het ruimtelijk beeld van de complete binnenstad na. Dit staat haaks op het traditionele, ruimtelijke kwaliteitsbeleid van de afgelopen decennia, waarmee de gemeente Groningen (inter)nationale faam heeft

verworven. Het maakt de binnenstad verboden terrein voor eigentijdse en/of bijzondere architectuur.

Als een dergelijke beleidslijn in een vroegere periode zou zijn vastgesteld, zouden, gelet op de "maat- en schaalvoering" van de toen bestaande situatie, allerlei nu zeer gewaardeerde gebouwen en ensembles nooit zijn gebouwd. Denk hierbij aan de verschillende kerken, het Stadhuis en de Korenbeurs. Veel (rijks- danwel gemeentelijke) monumenten hebben die status verworven door zich juist niet ondergeschikt te maken aan de bestaande context. Ook de afwijkende singelstructuur zou geen genade hebben gevonden.

Ons advies: Niet overnemen. Een eventuele discussie over een verandering van het ruimtelijk kwaliteitsbeleid voeren bij het bestemmingsplan Binnenstad en/of de actualisering van de Welstandsnota (danwel de nota Ruimtelijke Kwaliteit).

Het gemeentelijk Beeldkwaliteitskader.

Het Platform schrijft, dat "bij artikel 1.c. over het door de gemeenteraad vastgestelde beeldkwaliteitskader ook de tekst ontbreekt over het zich voegen naar de ruimtelijke kwaliteiten van de context". Dit is van onze kant echter een bewuste en consequente continuering van het welstandsbeleid. Bij het vaststellen van de beeldkwaliteitskaders, die vaak zijn gerelateerd aan bestemmingsplannen of ingrijpende bestemmingsplanwijzigingen, spreekt de gemeenteraad zich uit over het gewenste ruimtelijke beeld. Dit kan afwijken van de bestaande ruimtelijke eigenschappen. Zie bijvoorbeeld de Oostwand van de Grote Markt en het Forum. Overname van het voorstel van het Platform is in strijd met de gebruikelijke procedures in de ruimtelijke besluitvorming. Het beperkt de vrije beleidsruimte van de raad. Discussie of inspraak is dan niet mogelijk.

Ons advies: Niet overnemen, aangezien dit de raad de vrije ruimte in het toekomstige welstandsbeleid ontnemt.

Het kaartbeeld.

Het Platform heeft moeite met de gebiedsdefiniëring en het kaartbeeld. Hier is inderdaad onduidelijkheid. De kaart van gebied 8 komt niet geheel overeen met de gebiedsafbakening van het Beschermd Stadsgezicht Binnenstad 1991. Hierdoor is de tekst niet eenduidig wanneer gesproken wordt van "het Beschermd Stadsgezicht (gebied 8 Historische Binnenstad)". In de actualisering van de Welstandsnota zullen de verschillende gebieden opnieuw tegen het licht gehouden worden. Dan kunnen ook de afbakeningen meer gerelateerd worden aan andere gebiedsbepalingen. De aanscherping van het beleid is bedoeld voor het Beschermd Stadsgezicht Binnenstad 1991, vallend binnen gebied 8 van de Welstands atlas.

Ons advies: Wij raden aan in het tekstvoorstel na "Beschermd Stadsgezicht" de volgende tekst toe te voegen: Binnenstad 1991 (vallend binnen, zodat de volgende

gebiedsaftakening ontstaat: het Beschermd Stadsgezicht Binnenstad 1991, vallend binnen gebied 8 van de Welstands atlas.

Tot slot.

Overigens wijken het 1^e, 2^e en 3^e wijzigingsvoorstellen van het Platform dermate af van ons concept-raadsvoorstel dat de wijzigingen niet in het huidige raadsvoorstel kunnen worden ingepast, maar verwoord in een nieuw concept-raadsvoorstel opnieuw de inspraak in zullen moeten.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

1b

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Reactie van het Platform Cultureel erf op het Wijzigingsbesluit welstandsnota betreffende het aanscherpen van het welstandskader beschermd stadsgezicht 'Binnenstad' (7 januari 2012)

De Raad heeft van het college van B en W het Wijzigingsbesluit welstandsnota betreffende het aanscherpen van het welstandskader beschermd stadsgezicht 'Binnenstad' ontvangen, een wijziging van de Welstandsnota 2008. Bij het voorstel is een inspraakrapportage gevoegd waarin het commentaar is verwerkt van het Platform Cultureel Erfgoed Groningen. Uit het voorstel van het college blijkt dat het commentaar niet heeft geleid tot bijstelling van de formulering van de voorgestelde wijziging. Vandaar dat wij ons nu tot Uw Raad wenden.

Vooropgesteld zij dat we de redenen die het college aanvoert om de welstandsnota te wijzigen van harte onderschrijven. Onze kritiek richt zich op de wijze waarop het college zijn voornemen heeft geformuleerd.

1) Artikel 1, Lid a is niet goed geformuleerd, tenminste als de formulering uitdrukking moet geven aan wat het college volgens het wijzigingsbesluit zegt na te streven.

Wij hebben moeite met het deel van de zin na "dan wel" (dan wel = of). Wij begrijpen niet hoe begrippen als "architectonische expressie, detaillering, materialisering en het kleurgebruik" zich kunnen voegen naar verkavelingskwaliteiten. We zien echter wel dat deze formulering het mogelijk maakt te bouwen in afwijking van de "directe ruimtelijke context van de aanliggende bebouwing" zonder dat de eis van bovengemiddelde kwaliteit aan het ontwerp gesteld wordt in dit artikel.

Als in Artikel 1, lid a "dan wel" door "en" wordt vervangen, is deze tekst wel duidelijk en geeft hij de bedoeling van art 1 lid a van het besluit wel weer namelijk dat elk bouwplan zich voortaan (nog meer) moet voegen naar de bestaande ruimtelijke eigenschappen. Onder de ruimtelijke eigenschappen verstaan we zowel die van de bebouwde context als de verkavelingskwaliteiten.

VOORSTEL:

a. "dan wel" te veranderen in "en",

of

b. het deel van de zin dat begint met "dan wel" weglaten

of

c. duidelijk maken op welke wijze de hoogte en massa, architectonische expressie, detaillering, materialisering en het kleurgebruik zich kunnen voegen naar de verkavelingskwaliteiten.

2) In plaats van te voldoen aan lid a mag ook voldaan worden aan lid b, aldus stelt het college voor. Wij kunnen ons voorstellen dat het gemeentebestuur een ontwerp van bovengemiddelde kwaliteit wil toestaan, maar zo'n ontwerp zal zich ons inziens altijd moeten voegen in de maat- en schaalvoering naar zijn ruimtelijke, dus ook gebouwde context.

Stel dat het pand Hoge der A 3 nog zou moeten worden onderworpen aan het oordeel van de welstandscommissie op basis van deze nieuwe criteria, dan is het heel wel denkbaar dat de commissie tot het oordeel komt dat het ontwerp van *bovengemiddelde architectonisch stedenbouwkundige kwaliteit* is. Per slot is het ontwerp door een in Groningen succesvol architect gemaakt. Dat oordeel maakt de weg vrij voor de uitvoering van het ontwerp maar daarmee is het beschermde stadsgezicht van de Hoge der A, een van de parels van de stad, wel verpest zoals de werkelijkheid laat zien.

Wij kunnen ons voorstellen dat het gemeentebestuur een ontwerp van bovengemiddelde kwaliteit wil toestaan maar zo'n ontwerp zal zich ons inziens altijd moeten voegen in de maat- en schaalvoering van het beschermd stadsgezicht, wil dat niet worden aangetast. Vandaar ons pleidooi om artikel 1 lid b dienovereenkomstig te wijzigen.

Ook de welstandscommissie wil dat er meer rekening wordt gehouden met de ruimtelijke kwaliteiten van het beschermd stadsgezicht van de binnenstad.

In haar Jaarverslag 2009 stelt zij in haar Conclusie op p. 11: "Op basis van de beschrijvingen van de beschermde stadsgezichten constateert de commissie, met name in de binnenstad, dat het bestemmingsplan vanuit de kwantitatieve bepalingen meer toestaat dan op basis van de kwantitatieve beschrijving wenselijk lijkt. Hierbij doelt de commissie vooral op de toegestane hoogte en massa van de nieuwbouw."

Volgens het nu te behandelen wijzigingsbesluit welstandsnota betreffende het aanscherpen van het welstandskader beschermd stadsgezicht 'Binnenstad' wil ook de gemeente beter aansluiten bij de historisch gegroeide ruimtelijke kwaliteit voor de binnenstad. Dat moet dan ook blijken uit de formulering van de tekst van dit besluit.

VOORSTEL

Toevoegen aan Artikel 1, lid b:

"Het ontwerp sluit aan bij de maat- en schaalvoering van de context."

Bij Artikel 1, lid c, over het door de gemeenteraad vastgestelde beeldkwaliteitskader ontbreekt ook de tekst over het zich voegen naar de ruimtelijke kwaliteiten van de context.

VOORSTEL

Artikel 1, lid c:

voldoet aan een door de gemeente vastgesteld kwaliteitskader, dat zich voegt naar de **ruimtelijke eigenschappen van de context.**

In de tweede, definitieve tekst Besluit: Raad 19 december (p.2) wordt gesteld dat dit besluit geldt voor het beschermd stadsgezicht binnen gebied 8 van de Welstandsnota, waartoe behalve de binnenstad binnen de diepenring ook behoort de Hortusbuurt, verder het gebied ten w van de Lage der A tot en met de Westerhaven en de beide zijden van de Westersingel en bovendien Binnenstad Oost

VOORSTEL

In het wijzigingsbesluit een kaart opnemen van het beschermd stadsgezicht binnen gebied 8